

Letnik 1908.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru

Kos LVI. — Izdan in razposlan dne 25. junija 1908.

Vsebina: (Št. 114—117.) 114. Ukaz, s katerim se dovoljuje uporabljanje knežjih liechtensteinskih deželnih zlatih novcev za plačevanje carin. — 115. Ukaz, da se pripuščajo knežji liechtensteinski deželski novci za plačila pri carinskih uradih, davčnih uradih, poštnih uradih in blagajnicah c. kr. državnih železnic v sodnih okrajih Feldkirch in Bludenc. — 116. Ukaz, s katerim se izdajajo predpisi za obrtniško obratovanje kamnolomov, jam ilovnic, peščenih jam in jam prodnic. — 117. Ukaz, s katerim se izvršuje člen X, št. 3 zakona z dne 25. oktobra 1896. l. za leto 1908. določa višina popusta od zemljarine in hišnega davka, nadalje pridobinska glavna vsota in davčna mera za javnemu obračunu podvržena podjetja, ki so oznamljena v § 100, odstavka 1 in 5 omenjenega zakona.

114.

Ukaz ministrstev za finance, trgovino in poljedelstvo z dne 6. maja 1908. l.,

s katerim se dovoljuje uporabljanje knežjih liechtensteinskih deželskih zlatih novcev za plačevanje carin.

§ 1.

V porazumu s kraljevo ogrsko vlado se na podstavi čl. XVII zakona o carinski tarifi z dne 13. februarja 1906. l. (drž. zak. št. 20) in oziraje se na § 20 izvršitvenega predpisa k temu zakonu z dne 21. februarja 1906. l. (drž. zak. št. 22) odreja, da je ob plačevanju carin všteti carinske doklade in tehtalnino sprejemati za plačilo tudi knežje liechtensteinske deželske zlate novce po 20 K in po 10 K, in sicer po njihovi imenski vrednosti.

Najmanjša teža teh novcev se določa s 6.74 g za novce za dvajsetkronske novce in s 3.37 g za novce za desetkronske novce, oziroma s 3.370 g

za cele postavke (à 500 dvajsetkronskih novcev ali 1000 desetkronskih novcev).

§ 2.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Korytowski s. r.

Fiedler s. r.

Ebenhoch s. r.

115.

Ukaz finančnega ministrstva v porazumu s trgovinskim ministrstvom in ministrstvom za železnice z dne 6. maja 1908. l.,

da se pripuščajo knežji liechtensteinski deželski novci za plačila pri carinskih uradih, davčnih uradih, poštnih uradih in blagajnicah c. kr. državnih železnic v sodnih okrajih Feldkirch in Bludenc.

Na podstavi § 13 III. dela cesarskega ukaza z dne 21. septembra 1899. l. (drž. zak. št. 176) se

pripuščajo knežji liechtensteinski deželski zlati novci po 20 K in po 10 K in srebrni novci po 5 in po 1 K od dneva razglasitve tega ukaza počenši za plačila pri carinskih uradih, davčnih uradih, poštnih uradih in blagajnicah c. kr. državnih železnic v sodnih okrajih Feldkirch in Bludenc.

Te novce naj sprejemajo oznamenjeni uradi za njihovo imensko vrednost na mesto tuzemskih plačilnih pomočkov kronske vrednote, srebrne novce pa ob plačevanju carin le za poplačilo carinskih zneskov pod 10 K, oziroma ostankov pod to mejo, sicer pri vsakem posameznem plačilu novce po pet kron do najvišjega zneska 250 K, novce po 1 K do najvišjega zneska 50 K.

Korytowski s. r.

Derschatta s. r.

Fiedler s. r.

116.

Ukaz trgovinskega ministra v po- razumu z ministrom za notranje stvari z dne 29. maja 1908. l.,

s katerim se izdajajo predpisi za obrtniško obra-
tovanje kamnolomov, jam ilovnic, peščenih jam in
jam prodnic.

§ 1.

Določila tega ukaza veljajo za vse obrtniško
nad zemljo obratovane kamnolome in se zmislu pri-
merno uporabljajo tudi na obrtniško nad zemljo
obratovane jame ilovnice, peščene jame in jame
prodnice.

Trebljenje povrhnine.

§ 2.

V kamnolomih, ilovnicah, peščenih jamah in
jamah prodnicah se mora, preden se začne dobivati
gradivo, iztrebiti povrhnina, kar je je, in sprnelo
ali nerabno gradivo, ki leži nad gradivom, določenim
za dobivanje.

Trebljenje je vedno nadaljevati ustrezno, kakor
napreduje dobivanje.

§ 3.

Med vznožjem povrhninske plasti in med
gornjim robom gradiva, razkritega v namen kopanja,

se mora pustiti prazen prostor, čigar širino je od-
meriti, ako gre za prhke prstene in peščene plasti,
s polovično višino povrhnine, najmanj pa z 1 m;
ako znaša višina povrhnine več nego 6 m, zadošča
3 m širok prosti prostor.

§ 4.

Povrhnino je kopati v naravnem položnostnem
kotu njenega gradiva.

Ako je povrhnina tako znatna in njena tvarina
taka, da se lahko ta tvarina vsled zunanjih vplivov
(pretresi z razstreljevanjem, vpliv padavin ali kaj
enakega) udere, ako se napravi navadno pobočje, se
mora kopati v etažah. Pri rahli tvarini, ki se odko-
pava, je ravnati tako že, če je povrhnina 6 m debela.

§ 5.

Višina in širina posameznih povrhninskih etaž
se mora z ozirom na to, kakšno je gradivo, odrediti
tako, da se uspešno brani, da gradivo ne more drčati
ali udirati se z ene etaže na drugo.

Med posameznimi etažami je treba narediti
zvezo, po kateri je moči hoditi.

Etaže se morajo ustrezno trdnosti gradiva ko-
pati na pošev.

§ 6.

Povrhnina se mora kopati od zgor navzdol,
izpodkopavanje strmih sten je dovoljeno le izje-
moma, ako je brez ugovora potrebno, da se koplje
zaradi kakovosti gradiva (n. pr. če je zemlja trdno
zmrzna) tako, da se mase odločijo z izpodko-
panjem in z zagozdenjem. Izpodkopavati se smejo
samo stene, kojih višina ne presega 2 m, in sicer le
v tako majhnih partijah, da se lahko odkopavajo
od strani. Pri tem se morajo na obeh straneh pu-
stiti oporni stebri, ki se smejo odkopati šele nepo-
srednje, preden se gradivo odloči z zagozdami, in ki
se smejo odkopati tudi le od strani.

Šele ko je izpodkopavanje končano in ko so se
delavci odstranili iz okoliša udora, se sme gradivo
odločiti z zgoraj zabitimi zagozdami. Odloženo gra-
divo se sme šele tedaj spraviti, kadar ni več priča-
kovati, da bi se udrlo še kaj gradiva.

§ 7.

Ako ima povrhninska plast nagnenje za pla-
zove, je na obrambnem kosu, ki ga je pustiti pro-

stega med vznožjem povrhnine in med gornjim robom tvarine, ki se koplje, zgraditi obrambno steno, ki se naredi iz zemlje, kamnov, pletenine ali iz stebrov. Nadalje je pri svetu, ki se udara, narediti pobočja primerno malo nagnjena in etaže, oziroma stopnje primerno nizke in zadostno široke. Ako se povrhnina ne odkopava dalje in bo torej odkopana povrhninska stena stala dalje časa, se mora v svetu, kjer preti nevarnost, skrbeti za primerno odvajanje vode na površini, ki se udara.

Ako je gradivo povrhnine nezanesljivo, se morajo po večjih atmosferskih padavinah in, ko je nastopilo južno vreme, zlasti v primerih, kjer se domnevajo ali se doženejo plazovi, zrahljane in nevarne mase pravočasno odstraniti.

§ 8.

Povrhina se sme odkopavati le tako daleč, da ostane med mejami sosednjih zemljišč in med gornjim robom kopanja prosta obrambna proga, ki se ne odkoplje, v primerni širini, ki jo določi obrtno oblastvo.

Pri tem se mora obrtno oblastvo posebno ozirati na bližnje železniške zveze, vodotoke, ceste, javne ali močno rabljene zasebne pote in na stavbne predmete, ki so v bližini.

Završilna stena proti obrambni progi mora biti sprednjim zaukazom ustrezno primerno nagnjena in se ne sme nikakor odkopati navpično. Završilno steno je treba, če gradivo ni zanesljivo, zasadi z vrbovimi nasadi, pokriti z rušami ali drugače pripravno zavarovati.

§ 9.

Odkladališča za jalovino se morajo napraviti držé se naravnega poševnega kôta, ki ustreza gradivu jalovine.

Vznožje odkladališča mora biti primerno oddaljeno od mej tujih zemljišč. Ako se naj napravijo odkladališča ob železniških zvezah, javnih komunikacijah ali vodotokih, mora, kadar treba, obrtno oblastvo določiti izmero teh razdalj.

Za odvajanje padavin od odkladališč je treba pravilno skrbeti.

Dobivanje gradiva.

§ 10.

Gradivo, ki se dobiva, je kopati vedno od zgor navzdol in praviloma v terasah ali stopnjah.

Približno višino in širino teras in stopenj naj določi obrtno oblastvo oziraje se na geološko kakovost tvarine, ki se koplje, na drugačne krajne razmere in na vrsto obrata.

Za pravilo veljaj pri tem, da se pri kompaktni in v debelejših plasteh ležeči tvarini lahko napravijo višje terase s stopnjevanimi stenami, pri raztrganih in v tankih plasteh ležečih masah pa je kopanje urediti v nizkih terasah ali z navadnimi stopnjami.

Višino in širino stopenj je določiti tako, da so stene, kjer se koplje, nagnjene tako, kakor ustreza kakovosti tvarine. V vseh razmerah je širino berm odmeriti tako, da ostane, če bi se nepričakovano udrlo, čez vznožje naravnega pobočja tvarine še vsaj 1 m širok prostor na bermi, kjer se je moči gibati.

§ 11.

Ako se uredé delavišča na terasah, se mora njihova širina napraviti obratu primerno, zlasti ako se naj dobivajo in obdelujejo veliki kosi, napravijo prevozne uredbe ali ako se naj napravijo delavišča drugo nad drugim.

Ob napravi teras in stopenj se mora poskrbeti za to, da se more brez nevarnosti priti od ene stopnje do druge. V ta namen je napraviti primerne stopnice ali namestiti vrvi za plezanje. Te vrvi se morajo pritrditi za robom pobočja, da stojé varno. Pri razsežnih obratih se mora namestiti več vrvi, in sicer v razdalji približno 50 m drugo od druge.

§ 12.

Ako imajo stene lomov ali jam le v posameznih partijah porabno tvarino, tako da se naj odkopljejo le ti porabni deli, je dopustno puščati nerabne dele le tedaj, ako so plasti, ki se pusté, primerno mogočne in se ni bati nevarnosti, da bi se udrle.

§ 13.

Kak drug način kopanja nego v stopnjah ali terasah (§ 10) je dopusten le izjemoma in le tedaj, ako gre za kopanje hribinskih mas, ki jih je ali vsled njihovega naravnega ležišča ali pa zaradi majhne vrednosti le za grušč ali lomljen kamen uporabne tvarine le tedaj vredno kopati, če se morejo podreti na enkrat cele stene tvarine. V obeh primerih je ta način kopanja dopusten le v trdnih in ne razsedelih hribinskih masah.

Kopati je potem ali tako, da se izpodkopljejo stene ali da se odstrelé oporni stebri, ki so se pustili pri tem, ali da se razstrelé stanični podkopi.

§ 14.

Ako se porušijo cele stene s tem, da se izpodkopljejo, jih je izpodkopati tako, da ostanejo popolnoma trdni, zadostno močni oporni stebri in da se postavijo pravočasno in še preden se stena sesede, opore in sicer toliko in tako močne, kakor ustreza velikosti kamenite stene. Za podkope opornih stebrov potrebne luknje je izvrtati že, dokler se izpodkopava po meri, kakor napreduje to delo.

Delavcem, ki imajo opravila v prostoru izpodkopavanja in ki nakladajo in odvažajo odkopane stvari, je treba povedati smer, v kateri naj zbežé, če bi nastala nevarnost. Pred skalno steno in v okolišu, kjer se bo najbrže podrla, naj dela kolikor moči malo delavcev.

Po vsaki razstrelitvi je treba preiskati stanje hribinske stene in izpodkopanega prostora in šele potem je odstraniti izkopano stvarino.

Ako se je zadosti daleč izpodkopalo, je zadnje najdaljnje podkope in podkope opornih stebrov hkratu nabiti in zažgati.

Ako se stena ne podre, ko so se porušili oporni stebri, je treba steno polnih 24 ur opazovati in šele potem se sme začeti preiskovati. Stena, ki se seseda, se ne sme obhoditi in okoliš, kjer se more zrušiti, je zapreti. Vselej kadar se zruši kaka stena, je treba sosednje partije skal preiskati gledé njihove stalnosti, od svežih prelomnin je odlomiti rahle partije.

§ 15.

Stanični podkopi se smejo uvesti samo tam, kjer ne more biti nevarnosti za javne prometne ceste, pote in tuje predmete vsled pretresov. Vsekakor je napraviti stanične podkope tako, da se more rušéča se stena odločiti kolikor moči do določne naravne razkolne plošče. Dohodni rovi se ne smejo napraviti v ravni smeri in, ko se je stanica nabila, jih je zazidati.

Podjetnik mora vsako razstrelitev staničnega podkopa poprej pravočasno naznaniti obrtnemu oblastvu.

§ 16.

Izpodkopavanje kamenitih sten z namenom, da bi se te stene odločile z zagozdami, je prepovedano.

§ 17.

Pri sekanju v drobljivih hribinskih masah je treba poskrbeti, da se podpro zasekani skladi.

§ 18.

Kadar se odkopavajo završilne stene, je narediti stopnje z vsaj tako širokimi bermami, da se morejo zrahljane partije tvarine lahko odstraniti.

Završilne stene morajo biti primerno nagnjene.

Navpično kopati završilno steno je dopustno le tedaj, če je tvarina tako istovrstna in kompaktna ter če tako leži, da se ni bati, da bi se zrušila, in če nadalje zoper tako kopanje ne govoré nikaki javni oziri.

§ 19.

Nevarna mesta v kamnolomih in jamah je zapreti in jih oznameniti s svarilnimi tablam, ki se namestijo na pripravnih prostorih.

§ 20.

Pri kamnolomih in jamah, ki ležé ob rebrih hribov tako, da teče voda ob kopnenju in od padavin proti lomu ali jami, tako da bi se mogla zaradi tega udreti tvarina, je treba pripravno ukreniti, da se to prepreči.

§ 21.

Kamnolome in jame je zanesljivo ograditi v obrambo, da ne padejo vanje ljudje in živali.

Kako se ogradá, se ravna po legi dobivališča in njegove okolice.

Razstreljevanje.

§ 22.

Gledé posesti, shranjevanja, vkladanja, zamo-tavanja in rabe raznesil ter raznesilnih užigal in raznesilnih preparatov se je držati določil ministrstvenega ukaza z dne 2. julija 1877. l. (drž. zak. št. 68) v besedilu, izpremenjenem z ministrstvenim ukazom z dne 22. septembra 1883. l. (drž. zak. št. 156), nadalje ministrstvenih ukazov z dne 4. avgusta 1885. l. (drž. zak. št. 135), z dne 19. maja 1899. l. (drž. zak. št. 95) in z dne 19. maja 1899. l. (drž.

zak. št. 96) ter vseh predpisov, ki se eventualno še izdadó gledé tega.

§ 23.

Za razstreljevanje ni uporabljati raznesil golih, temveč v obliki patron; izvzeti od tega so le stanični streli.

§ 24.

Vrtane podkope je napraviti tako, da pride naboj v zaprto hribino. Streli, nabiti v naravnih razkolnih ploščah, so dopustni le pri jako kompaktni hribini, da se odločijo velike skale.

§ 25.

Preddavke ne smejo znašati manj nego polovično globočino vrtane luknje. Razdalja dveh podkopov v steni mora znašati pri posameznih zažigih vsaj toliko kakor preddavka, pri istočasnem zažigu vsaj toliko kakor ena preddavka in pol.

§ 26.

Višina naboja ne sme presegati ene tretjine globočine vrtane luknje. Nabojno množino je določiti tako, da se hribina z razstreljenjem samo zrahlja. Vedno se mora skrbeti za to, da se kolikor moči omeji razsipanje razstreljenih kosov.

§ 27.

Za strel pripravljene vrtane podkope je pokriti z navadnimi, eventualno po velikosti naboja v več plasteh križema druga na drugi položenimi fašinami, vrečami s peskom, vejami i. e., da se zabrani razsipanje raznesil; ta odeja pa se ne sme nikdar otežiti s kamni.

§ 28.

Užigalna vrstica mora biti za vsak strel tako dolga, da je zagotovljeno, da zadosti časa gori, v katerem se morejo tisti, ki imajo opravilo z zažiganjem, spraviti v varnost.

§ 29.

Ako je vrtani podkop pripravljen za strel, mora za to postavljena nadzorna oseba dati določeno znamenje; na to morajo delavci iti na zavarovana

stanišča (priežališča), ki se določijo poprej. Šele na to se smejo podkopi užgati.

Pri staničnih streljih se sme vrtana luknja zopet nabiti šele po preteku 15 minut.

Ako se posamezni streli niso sprožili, ne smejo delavci zapustiti priežališč, preden ne poteče četrte ure. Strele, ki se niso sprožili, je treba oznameniti, da se niso sprožili.

§ 30.

Ako se uporabljajo električna užigala, mora minér, ki oskrbuje nabijanje strel in polaganje in spajanje žičastih vodov, imeti ročico užigalnega stroja pri sebi in šele, preden sproži strele, nastaviti jo na vreteno. Takoj ko se je užgalo, je vodove žice izločiti popolnoma varno.

§ 31.

Ako ležé kamnolomi v bližini javnih komunikacij, mora obrtno oblastvo, kakršne so krajevne razmere, porazumno z dotičnimi morda pristojnimi oblastvi skrbeti za to, da se dotične komunikacije primerno zapró, dokler se strelja.

Pri tem je končne točke kosov, ki jih je zapreti, natančno oznameniti.

§ 32.

Ako gre za ceste, ki jih je zapreti za promet, morata iti, preden se začne streljati, dva delavca z rdečimi zastavami od srede kosa, ki ga je zapreti, proti njegovima koncema, ukreniti, da pasantje cesto hitro zapusté in, ko je proga popolnoma prosta, dati za voditelja streljanja dogovorjena znamenja. Ti dve straži morata tako dolgo ostati na končnih mestih zaprte proge, dokler se ne dá znamenje, da je streljanje končano.

Tudi pri lomih, ki ne ležé ob javnih komunikacijah, je treba streljanje poprej napovedati s primernimi znamenji za ušesa, da se morejo osebe, ki so v okolici kamnoloma, pravočasno umakniti. Pomen teh znamenj je pojasniti na dohodih z očitnimi in trpežnimi svarilnimi tablami.

§ 33.

Čase streljanja naj določi obrtno oblastvo po velikosti obrata in prometnim razmeram v okolici kamnoloma ustrezno. Pri tem je vedno skrbeti tudi za to, da javne komunikacije nepretrgoma ne ostanejo dalje zaprte nego četrte ure.

§ 34.

Za streljanje, to je za nabijanje, zasipanje in užiganje podkopov se smejo uporabljati le posebno izkušeni in zanesljivi delavci.

Delavce, ki se porablajo pri miniranju, je imeti v razvidnosti vselej v posebnem seznamu, ki ga je položiti na dostopnem mestu obrata.

Posebni predpisi v varstvo življenja in zdravja delavcev.

§ 35.

Delavišča na dnu kamnolomov (jam) in na terasah je napraviti in urediti tako, da so delavci, ki imajo tam opravila, zavarovani zoper udirajočo se stvarino.

§ 36.

Prevozne poti ali tire je napraviti primerno oddaljene od robov pobočij. Poti, ki vodijo v kamnolomu do delavišč, se ne smejo napraviti v svetu, ki je nevaren glede udiranja. Ob strmih robovih in na mostovih jih je zavarovati s priroči ali vrvmi. Ogibati se je prehudih strmin in nenadnih menjav strmea ter ostrih ovinkov.

Na tirih, ki vodijo blizu mimo delavišč ali ob bregovih, ali na tirih, ki niso v konsolidirani varni legi, se smejo vozovi sploh le tako premikati, da jih je moči vsakčas takoj ustaviti.

§ 37.

Vozički se smejo z njihovo lastno težo premikati le tedaj, če imajo zavorno pripravo, ki jo je lahko oskrbovati in ki deluje zanesljivo; vozički, pri katerih je moči oskrbovati zavorno pripravo z voza samega, morajo imeti pločo, na kateri je moči stati.

Ustavljene vozove je treba zavarovati, da ne stečejo naprej, s tem, da se nategnejo zavornice ali da se položijo pred nje zaviralna polena.

Vozički se ne smejo nikdar med vožnjo skopčati.

§ 38.

Nagnilni vozički (kinkeži) morajo imeti zanesljive aretovalne priprave, ki se oskrbujejo brez nevarnosti.

§ 39.

Vrtlne ploče in premikalni odri se morajo dati v svoji pravilni legi s pripravnimi napravami zatrditi.

§ 40.

Prenosne drče je treba sestaviti zadosti močno in tako kakor druge za prevažanje dobljenega materiala določene strmine napraviti tako, da se material ne more kotaliti čez nje in da se zabrani, da material ne pade ali ne skoči iz njih.

§ 41.

Uporabljati viseče odre je dopustno le izjemoma v kamnolomih, in sicer če je hribina zanesljiva in trdna in če so varno sestavljeni in pritjeni.

Najvišje število delavcev, ki se pripusté na viseči oder in pripustno najmanjšo debelost nosilnih vrvi je narediti razvidno trajno in razločno čitno na visečih odrih.

Vsaka vinta mora biti opremljena z zaporno kljuko in zavoro, vsako zobato gonilo pa pokrito z obrambnimi kapicami.

Vsak viseči oder je s primernimi napravami zavarovati, da se ne majé.

§ 42.

Žrjave in vinte je opremiti z zaporno kljuko in tračno zavoro ali drugimi zanesljivo delujočimi zavornimi pripravami. Ako naj se spušča breme s svojo lastno težo, se mora pri dvojnih tečajih namestiti samopadna kljuka, ki zabrani, da se brzi tečaj ne sproži sam.

Premični žrjavi, na katerih so voditelji žrjavov, naj dobé zadostno varne in zagrajene odre ali galerije, da ne padejo z njih ljudje in material. Vsa dostopna zobata kolesja je treba zakriti.

Na vsakem žrjavu je narediti razločno razvidno njegovo nosilnost v kilogramih.

Vse rabljene sestavine teh dvigal je treba najmanj enkrat na leto preskusiti glede njihove nosilnosti in varnega delovanja; pri tem je uporabljati za žrjave do vseh 25 bečev koristnega bremena za 25 odstotkov zvišano poskusno obremenitev, za žrjave z večjo nosilnostjo pa znašaj poskusno breme za 10 odstotkov več nego koristno breme. O izvršenih poskusih je treba pisati zabeležke.

§ 43.

Avtomatske strmine je urediti s pripravnimi napravami, nastavnimi vozovi, zaporami avtomatskih strmin, dvojnimi vrvmi, lovilnicami i. e. tako, da osebe, ki so na vznožju, ne morejo priti v nevarnost po vozovih, ki tečejo navzdol. Zavorna priprava bodi taka, da je zavora, kadar počiva, zaprta in da se odpre le, kadar se sproži vožnja (popustna zavora).

§ 44.

Lesene lestve naj bodo narejene iz zdravega materiala, ki je zmožno nositi; kline je treba nepremično vdlati v lestvenice; z žreblji pribite deske ali latve niso pripustne za kline.

Lestve, ki se uporabljajo, je postaviti tako, da so klini dosti daleč od sten.

§ 45.

Ako delajo delavci ob robu strmega brega ali na strmih pobočjih, morajo biti z vrvmi privezani ali imeti vsaj varnostno vrv na razpolaganje v okrožju, kamor lahko sežejo. Pritrdilne vrvi je treba zanesljivo zasidrati.

§ 46.

Delavce, za katere je zaradi njihovega opravila dana možnost, da bi bile škindre nevarne njihovim očem, je opremiti z obrambnimi očali ali obrambnimi zasloni. V obrambo ostalih delavcev je, ako treba, namestiti obrambne stene ali obrambne mreže.

§ 47.

Pri vsakem obratu, v katerem ima opravila pet ali več delavcev, mora biti stanišče, v katerem bodi vsaj eno ležišče in ena umivalna priprava. Ako se vrši obrat tudi v zimskih mescih, je treba to stanišče urediti tako, da se dá kuriti.

§ 48.

V vsakem obratu mora biti pri rokah za prvo pomoč potrebni material (obvezila, pomočki za ustavljanje krvi, okrepila, razkužila itd. in prevožila); nadzorni organi in del delavcev mora znati z njimi ravnati.

§ 49.

V vsakem obratu se mora poskrbeti za to, da je pri roki pitna voda in voda za umivanje.

§ 50.

V vsakem obratu je napraviti oziraje se na število delavcev primerna stranišča.

§ 51.

Ako je huda megla, se mora prenehati s trenjenjem ali z dobivanjem.

§ 52.

Osebe, o katerih je znano, da imajo padavico, krče, občasne omedlevice, omotico, naglušnost ali druge telesne slabosti ali hibe v taki meri, da bi bile pri delih v dobivališčih izpostavljene nenavadni nevarnosti, se ne smejo porabljati za dela te vrste. Pijance je sploh zavračati od dela. Noseče ženske blizu poroda se ne smejo porabljati.

§ 53.

Ako se prigodé v obratu nezgode, je takoj skrbeti za zdravniško pomoč.

§ 54.

Imetnik obrata ali oseba, ki jo postavi za to, mora vsak dan obhoditi delavišča vselej, preden se začne delo, ter razen tega po južnem vremenu in deževju in kadar je začelo zmrzovati ter po večjem razstreljevanju, končno preden se zopet začne obratovanje po daljšem prestanku, ako treba ponovno; ako preti nevarnost, da se svet udre, je treba takoj ukreniti vse potrebno, da se to zabrani, in eventualno je na nevarnih mestih obrat ustaviti.

Sklepna določila.

§ 55.

Na več pripravnih in lahko dostopnih mestih obrata je trajno nabiti kratek izpisek, ki obsega najvažnejša določila tega ukaza ter v § 22 omenjenega ukaza. Ta izpisek obsegaj zlasti določila §§ 6, 14, 19, 29, 30, 36, 37, 45, 51 in 53 tega ukaza ter §§ 54, 55, 58, 59, 64, 65, 66, 68, 108, 109,

110, 111, 112, 113 in 115 ministrstvenega ukaza z dne 2. julija 1877. l. (drž. zak. št. 68) v besedilu ministrstvenega ukaza z dne 22. septembra 1883. l. (drž. zak. št. 156), § 7 ministrstvenega ukaza z dne 19. maja 1899. l. (drž. zak. št. 95) ter § 3 ministrstvenega ukaza z dne 19. maja 1899. l. (drž. zak. št. 96). Vsakega delavca je treba, ko vstopi v delo, posebej opozoriti na ta lepak.

§ 56.

Določila tega ukaza se uporabljajo tako na že obstoječe kakor tudi na take lome nad zemljo v § 1 tega ukaza oznamene vrste, ki se šele ustanove (na novo ustanove ali izpremené), tako, da je tiste ukrepe tega ukaza, ki zahtevajo izpremembo naprave že pravnomočno privoljenih obratov, uporabljati le toliko, kolikor jim ne nasprotujejo morda s privolitom pridobljene pravice.

§ 57.

Prestopki tega ukaza se kaznujejo, ako ne spadajo pod določila občil kazenskih zakonov ali pod določila obrtnega reda, po ministrstvenem ukazu z dne 30. septembra 1857. l. (drž. zak. št. 98) z denarnimi kaznimi od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

§ 58.

Ta ukaz dobi takoj moč.

Bienert s. r.

Fiedler s. r.

117.

Ukaz finančnega ministrstva z dne 12. junija 1908. l.,

s katerim se izvršuje člen X, št. 3 zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220) za leto 1908. določa višina popusta od zemljarine in hišnega davka, nadalje pridobninska glavna vsota in davčna mera za javnemu obračunu podvržena podjetja, ki so oznamjena v § 100, odstavek 1 in 5 omenjenega zakona.

Izvršuje člene IV do XI zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220) o neposrednih osebnih davkih se določa za leto 1908. popust zemljarine s petnajstimi odstotki in hišnega davka, izvzemši petodstotni davek od donosa časno davka prostih poslopij, z dvanajst in pol odstotki.

Popusti realnih davkov se individualno porazdelé po določilih ukaza finančnega ministrstva z dne 15. decembra 1897. l. (drž. zak. št. 297)-

Popust obče pridobnine se določa tudi za leto 1908. s petindvajsetimi odstotki tistega zneska, ki se je dal v podstavo ob preračunu pridobninske glavne vsote (člen VIII, § 11 zakona z dne 25. oktobra 1896. l. [drž. zak. št. 220]). Ta popust je v pridobninski glavni vsoti, določeni po § 11 omenjenega zakona za priredbeno dobo 1908/09 s 36,632.889 K 26 h, že povsem vpošteván.

Davčna mera javnemu obračunu zavezanih podjetij, ki so oznamjena v § 100, odstavek 1 in 5 omenjenega zakona, se določa za leto 1908. z desetimi odstotki davčnega zneska.

Korytowski s. r.